Nvm Meri Paavola

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnalle

Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi tupakkaverosta annetun lain muuttamisesta (HE 143/2021 vp)

Valiokunnan asiantuntijakuulemisessa 5.10.2021 esitän hallituksen esityksen HE 143/2021 vp käsittelyn yhteydessä kunnioittavasti seuraavaa.

Esityksessä ehdotetut maltilliset ja puolivuosittain toistuvat veronkorotukset ovat kannatettavia ja niistä on hyviä kokemuksia viime vuosilta. Tuotteiden erilaiset veronkorotukset perustuvat niiden viimeisimpiin kulutustietoihin. Niiden avulla voidaan vähentää tupakkatuotteiden käyttöä yleensä, mutta myös siirtymistä tuoteryhmien välillä. Esimerkiksi kääretupakan kulutuksen kasvun vuoksi on olennaista, että sen verotusta korotetaan eniten, jolloin savukkeiden ja kääretupakan vero- ja hintaero pienenee. Kulutuksen viimeaikainen kasvu on huomioitu myös sikareiden ja pikkusikareiden veronkorotuksessa.

Esityksen uutena ja erityisen tärkeänä asiana on ottaa uudet, niin sanotut kuumennettavat tupakkatuotteet verotuksen piiriin. Suomessa ei kyseisiä tuotteita ole vielä laillisesti myynnissä, toisin kuin jo lähes kaikissa muissa EU-maissa. Todennäköisesti kuumennettavat tupakkatuotteet kuitenkin tulevat lähiaikoina myös Suomen markkinoille. Tupakkateollisuus väittää kuumennettavien tupakkatuotteiden olevan perinteisiä savukkeita vähemmän haitallisia, mutta WHO:n selvityksen mukaan tälle väitteelle ei ole perusteita (FCTC/COP/9/9). WHO:n raportissa myös suositellaan kuumennettavien tupakkatuotteiden verottamista (FCTC/COP/9/10).

Tupakkaveron tarkoituksena on muun ohella edistää tupakkalain tavoitetta. Ehdotetut veronkorotukset tukevat tupakkalain tavoitetta tupakkatuotteiden ja muiden nikotiinipitoisten tuotteiden käytön loppumiseksi. Tupakkaveron korotus ja sen seurauksena hinnan nousu on tehokkain yksittäinen keino vähentää tupakkatuotteiden käyttöä.

Suomessa sekä aikuisten että nuorten tupakointi on vähentynyt huomattavasti. Vuosituhannen vaihteesta lähtien nuorten tupakointi on puolittunut ja aikuisten tupakointi vähentynyt kolmanneksella. Myös tuoreet kouluterveyskyselyn tulokset (THL, 2021) ovat erittäin myönteisiä, sillä tupakkatuotteiden käyttö on vähentynyt entisestään kaikilla kouluasteilla.

Esitys on valmisteltu yhteistyössä sosiaali- ja terveysministeriön kanssa ja se on kokonaisuudessaan hyvin perusteltu ja kannatettava.